

ZALAI KÉZMŰVES ÉRTÉKEK – ZALAI PÁSZTORTÜKRÜSÖK

Zalai pásztortükrösök a Keszthelyi Balatoni Múzeum gyűjteményében, melyek Keszthelyen és környékén készültek. Ezek a tárgyak szolgálták a mindennapi igényeket és használatot. Ugyanakkor igényes műves megmunkálással és díszítéssel látták el felületét. Formagazdagságra jellemzők az ovális, négyszegletes, kör alakú, téglalapforma kifele domborított, befele homorított, letört sarokkal készült tükrőfák. Felületük jellemzően domború vagy egy síkban megmunkált. Éleik lekerekítettek, tagoltan megmunkált letört sarkúak vagy közepén ívesen domború- homorú sarkain különféle szögbe letört módon formázottak. Könyv formájúra faragot darabok is készültek. Az új módon kialakított fában belül kiképzett mélyedésbe illesztették a tükröt. A tükröt magát egy másik saját anyagából kialakított falappal fedték a sérülés elkerülése érdekében. Prizmásan kiképzett mélyedésbe egy becsúsztatható falappal fedték a tükröt. A másik megoldás szintén csúsztatható prizmás kiképzéssel a teljes vastagságú anyag felezésével egymásba tolásával alakították ki a tükröt a vastagabb félbe vésett mélyedésbe helyezték.

Alkalmazták még a bajonettzáras megoldást is kerek formájú tükrösökön. Példa erre Zalaegerszegi Göcseji Múzeum egy domborúfaragású Breglovics Kálmán által készített tükrőfája.

Tény, hogy egész magyar nyelvterületen találkozhatunk a páasztortükrösök különféle variánsaival. Mindazon által kiemelkedő számú és változatos formában lelhetők fel Zala Megye területén így mindenképpen megőrzendők és úgy a fellelhetőségi terület értéktárában és városi megyei értéktárban bejegyezhetők.

A képeken látható páasztortükrös a Keszthelyi Balatoni Múzeumban található. Készítője Kláminger János Gyenesdiási faragó. Díszítése pecsétviasz berakásos technikával készült

vörös és zöld színnel. Könyv alakú vastagab felébe süjesztett tükörrel fedőlap prizmás kiképzéssel csúsztatható a tükör fölé. Másik felében gyufatartós kiképzésű így két funkció a tükrös.

Kovács László
Keszthely, Fertője
II. FA. 17/2

A képen látható pászortükrösök szintén a Balatoni Múzeumban találhatóak. Hársfából készült ovális hasáb formában. Kétoldalon domború faragású madaras és virágos motívumokkal díszítve. Tükör féloldalába bevésített tolófedeles prizmás kiképzésű. Készítője Kovács LászlóKeszthelyi fafaragó Faragókör már elhunyt tagja.

A képeken látható pásztortükrösök szintén a Keszthelyi Balatoni Múzeumban találhatóak. Felső képen látható szilvafából készült kör alakú. Díszítménye madaras virágos lazán szerkesztett háttér kiemeléssel faragott. Alsó képen szintén kör alakú körtefából készített tükrös sűrűn szerkesztett díszítésű. Férfi és nőalakokkal virág díszítéssel a felületből kevés anyag kiemelésével faragva. Mindkét tükrös prizmás tolófedeles kiképzésű. Készítője Berezky Csaba fafaragó Népművészet Mestere a keszthelyi Faragókör vezetője.

A képeken látható páasztortükrös a Zalaegerszegi Göcseji Múzeum Gyűjteményében található. Kör alakú domborúfaragású juharfa sellakozot felületkezelésű. Elforgatható szuronyzárás kialakítású. Faragása álat ábrázolásos növényi ornamentikával. Domborúan faragott háttérkiemeléssel a háttér szurkálással poncolással hangsúlyozott. Éleken ékmetszéses díszítéssel faragva. Készítője Breglovics Kálmán zala megyei páasztorforgató.

Az értéktár bejegyzéshez a zalai páasztortükrös anyagát összeállította: Berezky Csaba Népművészet Mestere fafaragó